

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

Р І Ш Е Н Н Я
І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И

26 січня 2022 року

Справа №320/9091/21

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі:
головуючого - судді Логойди Т.В.,
розглянувши в порядку письмового провадження (за правилами спрощеного позовного провадження) адміністративну справу за позовом Міністерства оборони України до Сокола Романа Сергійовича про стягнення коштів,

в с т а н о в и в:

06 липня 2021 року Міністерство оборони України звернулося до суду з вказаним адміністративним позовом, в якому просило стягнути з Сокола Романа Сергійовича на користь Міністерства оборони України фактичні витрати, пов'язані з його утриманням у вищому навчальному закладі, у сумі 82 204,58 грн. (реквізити для стягнення: Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка (03189, м. Київ, вул. Ломоносова, 81, код ЄДРПОУ 22994521, МФО 820172, р/р 688201720313281001201009609 в Головному управлінні державного казначейства України в м. Києві).

Позов обґрунтовувало тим, що з відповідачем достроково розірваний контракт про проходження військової служби (навчання) у Збройних силах України курсантами вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу.

При цьому, в порушення вимог законодавства відповідач витрати, пов'язані з його утриманням у вищому навчальному закладі, не відшкодував.

Ухвалою Київського окружного адміністративного суду від 06 вересня 2021 року, яка набрала законної сили, дану адміністративну справу (№320/9091/21) передано за підсудністю до Донецького окружного адміністративного суду.

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 18 листопада 2021 року у справі відкрито провадження; вирішено справу розглянути суддею одноособово за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні)

Відповідач подав відзив на позовну заяву, в якому зазначав, що, на його думку, розрахунок витрат, пов'язаних з його утриманням у закладі вищої освіти, позивачем здійснено не вірно, з порушенням норм матеріального права, а саме ч. 11 ст. 25 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», п. 6 Порядку відшкодування курсантами та особами офіцерського складу витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 року № 964, та п. 2.1.1.2 Порядку розрахунку витрат, пов'язаних з утриманням курсантів у вищих навчальних закладах, що затверджений наказом Міністерства оборони України, Міністерства фінансів України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства

транспорту та зв'язку України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Управління державної охорони України, Служби безпеки України від 16 липня 2007 року № 419/831/240/605/537/219/534.

Так, під час навчання курсантом у вищому навчальному закладі з 31 липня 2018 року по 18 червня 2021 року він проходив військову службу. Строк, який зараховується до строку строкової служби з розрахунку 2 місяці військової служби за контрактом за 1 місяць строкової служби, складає 34 місяців 12 днів, тобто є меншим ніж встановлені 36 місяців, а, отже, на його думку, строк навчання не перевищив строк строкової військової служби.

Згідно з його розрахунком загальна сума витрат, пов'язаних з його утриманням у вищому навчальному закладі, яка з урахуванням положень наведених нормативно-правових актів підлягає відшкодуванню, є меншою.

Просив в задоволенні позову відмовити.

Позивач подав письмові пояснення, в яких зазначав, що при розрахунку суми відшкодування за утримання у закладі вищої освіти Сокола Романа Сергійовича, Міністерством оборони України були застосовані, зокрема положення п. 6 Порядку відшкодування курсантами витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 року № 964, правова позиція, що наведена в постанові Верховного Суду від 26 вересня 2018 року в справі № 2318/6529/12, положення ст. 23, ч. 11 ст. 25 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»; положення Порядку розрахунку витрат, пов'язаних з утриманням курсантів у вищих навчальних закладах, що затверджений наказом Міністерства оборони України, Міністерства фінансів України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства транспорту та зв'язку України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Управління державної охорони України, Служби безпеки України від 16 липня 2007 року № 419/831/240/605/537/219/534.

Сокол Роман Сергійович в період з 31 липня 2018 року по 18 червня 2021 року навчався за контрактом у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка та обіймав посаду «курсант штатний». Термін навчання в загальному обрахунку становить 2 роки 10 місяців 18 днів (відповідно до довідки, наданої начальником відділу персоналу та стройового Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 19 січня 2022 року №21).

Відповідно до п. 11 ст. 25 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» до строку строкової служби зараховується термін навчання з розрахунку - два місяці навчання - за один місяць строкової служби, що в розрахунку для Сокола Р.С. становить 1 рік 05 місяців 09 днів.

Пунктом 1 ст. 23 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» встановлено строк строкової військової служби до 18 місяців, у зв'язку з чим Сокол Р.С. був звільнений з військової служби у запас та направлений для постановки на військовий облік до Обухівського РТЦК та СП Київської області, як такий, що виступив встановлений строк строкової військової служби, а саме 17 місяців 09 днів.

Утримання відповідача у Військовому інституті здійснювалось шляхом здійснення грошового, речового, продовольчого, медичного забезпечення.

Грошове забезпечення проводилося відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07 листопада 2007 року № 1294 «Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб», постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 року № 704 «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб», наказу Міністра оборони України від 11 червня 2008 року № 260 «Про затвердження Інструкції про порядок виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяких інших особам», наказу Міністра оборони України від 07 червня 2018 року № 260 «Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам».

Посадові оклади курсантів виплачуються у розмірах, визначених у додатку 13, а військовослужбовцям строкової служби за 1 тарифним розрядом, установленим у додатку 12 до Постанови № 704, які визначаються шляхом множення розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня 2018 року (тобто, 1762 грн.), на відповідний тарифний коефіцієнт. У разі коли розмір окладу визначено у гривнях з копійками, цифри до 4,99 відкидаються, від 5 і вище заокруглюються до 10 гривень. Отже розмір посадового окладу курсанта Сокола Р.С. становив: I та II курсу 620 грн. (1762 грн. x 0,35); III курсу 700 грн. (1762 грн. x 0,4); військовослужбовців строкової служби посадовий оклад за I тарифним розрядом 350 грн. (1762 грн. x 0,2).

Механізм відшкодування витрат пов'язаних з утриманням курсанта Сокола Романа Сергійовича при звільненні розраховувалося відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 року № 964 «Про затвердження Порядку відшкодування курсантами та особами офіцерського складу витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах». В пункті 5 цієї Постанови зазначено, що витрати відшкодовуються у повному розмірі, зокрема курсантами, які навчалися понад встановлений законодавством строк строкової військової служби, - за період навчання, що перевищує цей строк. Відповідно до п. 1 ст. 23 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» строки строкової військової служби в календарному обчисленні встановлюються: для солдатів і матросів, сержантів і старшин, які проходять строкову військову службу в Збройних Силах України та інших військових формуваннях, - до 18 місяців. Отже, строк навчання курсанта Сокола Р.С. перевищив строк 18 місяців.

Згідно з п. 6 Постанови №964 витрати відшкодовуються у розмірі різниці сум витрат з утримання курсантів і витрат з утримання військовослужбовців строкової служби за відповідною військово-обліковою спеціальністю: курсантами, які навчалися понад встановлені законодавством строки строкової військової служби, - за період навчання, який відповідає строку строкової військової служби.

У розрахунку фактичних витрат, пов'язаних з грошовим забезпеченням курсанта Сокола Р.С. з липня 2018 року по січень 2020 року, тобто 17 місяців 09 днів строкової військової служби, зазначена різниця сум отриманого грошового забезпечення курсанта.

Таким чином, грошове забезпеченням курсанта Сокола Р.С. становило:

01.10.2018 року - 31.07.2019 року: 270 грн. = 620 грн. - 350 грн. (2700 грн. за 10 міс.);

01.08.2019 року - 31.08.2019 року: 1270 грн. = 620 грн. + 1000 грн. - 350 грн. (1000 грн. - це сума грошової премії до свята);

01.09.2019 року - 31.01.2020 року: 270 грн. = 620 грн. - 350 грн. (1350 грн. за 5 міс.);

01.02.2020 року - 31.07.2020 року: 930 грн. = 620 грн. + 310 грн. (310 грн. - сума підвищення посадового окладу за результатами екзаменаційної сесії у розмірі 50% від посадового окладу; 5580 грн. за 6 міс.);

01.08.2020 року - 30.09.2020 року: 620 грн. (1240 грн. за 2 міс.);

01.10.2020 року - 31.05.2021 року: 700 грн. (700 грн. - з 01.09.2020 року курсант Сокол Р.С. переведений на III курс; 5600 за 8 міс.);

01.06.2021 - 18.06.2021: 1400 грн. = 700 грн. + 700 грн. (700 грн. - посадовий оклад за червень 2021 року, за весь місяць в якому звільнено курсанта).

Таким чином, підрахована сума грошового забезпечення становила з 01.10.2018 року по 18.06.2021 року - 19140 грн. Загальна сума індексації грошового забезпечення (базовий місяць - березень 2018 року) за період з 01.12.2018 року по 18.06.2021 року становила 2256,10 грн.

Загальна сума відшкодування фактичних витрат з грошового забезпечення (в тому числі індексації грошового забезпечення) курсанта Сокола Р.С. складає 21396,10 грн. з врахуванням різниці сум грошового забезпечення курсанта та військовослужбовця строкової служби.

Речове забезпечення курсанта Сокола Р.С. проводилося відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2004 року № 1444 «Про речове забезпечення

військовослужбовців Збройних Сил та інших військових формувань у мирний час», наказу Міністерства оборони України від 01 грудня 2015 року № 664 «Про затвердження Норм забезпечення предметами бойового обмундирування та екіпірування військовослужбовців Збройних Сил України», наказу Міністерства оборони України від 29 квітня 2016 року № 232 «Про речове забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України». Витрати пов'язані із речовим забезпеченням за період з 01 вересня 2018 року по 28 лютого 2020 року складають 0,00 грн., а за період з 01 березня 2020 року по 18 червня 2021 року - 10293,47 грн. Витрати, пов'язані із лазне-пральними послугами розраховані за період фактичного проживання курсанта в гуртожитку в період з березня 2020 року по червень 2021 року, що включає щотижневе (1 раз на тиждень) прання лише постільної білизни (простирадло бавовняне - 2 шт.; наволочка верхня - 1 шт.; рушник - 2 шт.). Період надання лазне-пральних послуг за період з 01 вересня 2018 року по 28 лютого 2020 року в розрахунок не включалися, так як зазначений період зараховується як проходження курсантом строкової служби.

Продовольче забезпечення курсанта Сокола Р.С. здійснювалося відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 року № 426 «Про норми харчування військовослужбовців Збройних Сил, інших військових формувань та осіб рядового, начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту та державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації» та наказу Міністерства оборони України від 09 грудня 2002 року № 402 «Про затвердження Положення про продовольче забезпечення Збройних Сил України на мирний час».

Курсант Сокол Р.С. з 31 липня 2018 року по 31 січня 2020 року навчався на посаді «курсант» та харчувався по нормі загальновійськова для курсантів норма № 1 відповідно до п. 2-б постанови Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 року № 426.

Різниця між нормами «загальновійськова» та «загальновійськова для курсантів» за цей період складала 615,02 грн.

З 01 лютого 2020 року по 17 червня 2021 року фактичні витрати, пов'язані з харчуванням курсанта Сокола Р.С., склали 49545,99 грн.

Отже, фактичні витрати пов'язані з продовольчим забезпеченням Сокола Р.С. за весь період навчання склали 50161,01 грн.

Медичне забезпечення. Курсант Сокол Р.С. за час навчання перебував на лікуванні в лазареті Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка з 14 березня 2021 року по 25 березня 2021 року та загальна сума фактичних витрат на лікарські засоби становила 354 грн. (відповідно до довідки начальника медичної служби та історії хвороби). Отже, фактичні витрати, пов'язані з медичним забезпеченням курсанта Сокола Р.С. за весь період навчання склали 354 грн.

Відповідно до п. 2.3. Порядку розрахунку витрат, пов'язаних з утриманням курсантів у вищих навчальних закладах, у разі дострокового розірвання контракту, остаточний розрахунок фактичних витрат за відповідними видами забезпечення здійснюється на підставі довідок-розрахунків, складених відповідними службами забезпечення навчального процесу.

Згідно з довідками-розрахунками відповідних служб Військового інституту витрати на утримання відповідача пов'язані: з грошовим забезпеченням - 21396,10 грн., з речовим забезпеченням - 10293,47 грн., з продовольчим забезпеченням - 50161,01 грн., з медичним забезпеченням - 354,00 грн. Загальна сума витрат на утримання відповідача становить 82204,58 грн.

Курсанти, які навчаються в Військовому інституті, перебувають на повному державному забезпеченні. Кошти, які витрачаються на їх утримання є державними (бюджетними).

Отже, Сокол Роман Сергійович в період з 31 липня 2018 року по 18 червня 2021 року навчався за контрактом у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка та обіймав посаду «курсант штатний». Термін навчання в загальному обрахунку становить 2 роки 10 місяців 18 днів. До строку строкової служби йому зараховано термін навчання з розрахунку два місяці навчання за один місяць строкової служби, що в

розрахунку для Сокола Р.С. становить 17 місяців 09 днів.

Відповідно до розрахунку відшкодування витрат на утримання у вищому навчальному закладі Сокола Р.С. складає всього 82 204,58 грн., а саме:

- грошове забезпечення - 21396,10 грн. з врахуванням різниці сум грошового забезпечення курсанта та військовослужбовця строкової служби;

- речове забезпечення - 10293,47 грн., з них за період проходження строкової служби курсантом Соколом Р.С. з 01 вересня 2018 року по 28 лютого 2020 року - 0,00 грн., за період з 01 березня 2020 року по 18 червня 2021 року - 10293,47 грн. В тому числі витрати, пов'язані із лазне-пральними послугами нараховані за період з березня 2020 року по червень 2021 року - 334,20 грн.;

- продовольче забезпечення - 50161,01 грн. Так, курсант Сокол Р.С. з 31 липня 2018 року по 31 січня 2020 року навчався на посаді «курсант» та харчувався по нормі загальновійськова для курсантів норма № 1 відповідно до п.2-б постанови КМУ від 29 березня 2002 року № 426, різниця між нормами «загальновійськова» та «загальновійськова для курсантів» за цей період складала 615,02 грн.; з 01 лютого 2020 року по 17 червня 2021 року фактичні витрати пов'язані з харчуванням курсанта Сокола Р.С. склали 49545,99 грн.;

- медичне забезпечення - 354 грн.

Судом встановлено, що з 31 липня 2018 року Сокол Р.С. навчався у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка за державним замовленням.

Так, 31 липня 2018 року між Міністерством оборони України в особі начальника Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка (як вищим військовим навчальним закладом) та Соколом Р.С. (як курсантом, солдатом) укладено контракт про проходження військової служби (навчання) у Збройних силах України курсантами вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу.

Відповідно до п. 1 Контракту відповідач взяв на себе зобов'язання відшкодувати Міністерству оборони України витрати, пов'язані з утриманням у вищому навчальному закладі, в якому проходить військову службу (навчання), в разі дострокового розірвання контракту через небажання продовжувати навчання або недисциплінованість чи відмову від подальшого проходження військової служби після закінчення вищого навчального закладу у випадках, визначених ч. 10 ст. 25 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу».

Наказом ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 23 липня 2018 року № 1800-33 відповідача з 31 липня 2018 року зараховано курсантом першого курсу денної форми навчання.

Наказом начальника Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 31 липня 2018 року № 148 (по стройовій частині) з 31 липня 2018 року відповідача зараховано до списків особового складу Військового інституту, на всі види забезпечення, а на продовольче забезпечення за нормою харчування № 1 (загальновійськова для курсантів) з 31 липня 2018 року зі сніданку; йому присвоєно «особистий номер» по спеціальності «Право» 3698700195.

Наказом ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 14 червня 2021 року № 1686-33 відповідача відраховано зі складу курсантів Військового інституту третього курсу за ступенем освіти «бакалавр», спеціальності 081 «Право», через недисциплінованість з 02 червня 2021 року.

Наказом начальника Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 18 червня 2021 року № 23-РС відповідно до ст. 25 та п. 2 ч. 5 ст. 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», п.п. 36, 227 Положення про проходження громадянами військової служби у Збройних силах України осіб рядових складу, відповідача відраховано зі списків курсантів за недисциплінованість, увільнено від займаної посади, з ним припинено (розірвано) контракт про проходження військової служби

(навчання) у Збройних силах України курсантами вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу достроково через недисциплінованість, через службову невідповідність, та звільнено з військової служби в запас за п.п. «д» (через службову невідповідність). Відповідача зобов'язано відшкодувати витрати, пов'язані з утриманням у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка, в сумі 82 204,58 грн.

У вказаному наказі наведено розрахунок відшкодування витрат на утримання Сокола Романа Сергійовича у вищому військовому навчальному закладі у зв'язку з достроковим розірванням контракту згідно з Порядком відшкодування курсантами витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 року № 964, відповідно до якого сума 82 204,58 грн. складається з:

- грошове забезпечення – 21396,10 грн.;
- речове забезпечення – 10293,47 грн.;
- продовольче забезпечення – 50161,01 грн.;
- медичне забезпечення – 354 грн.;
- забезпечення ВПД на час канікулярної відпустки – 0 грн.;
- забезпечення комунальними послугами та енергоносіями – 0 грн.

Вказані суми підтверджуються довідками-розрахунками відповідних служб Військового інституту, копії яких подані позивачем.

Наказом начальника Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 18 червня 2021 року № 121 (по стройовій частині) відповідача звільнено з військової служби у запас за п.п. «д» (через службову невідповідність) ч. 5 ст. 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», виключено із списків особового складу з 18 червня 2021 року, з усіх видів забезпечення (з продовольчого забезпечення за Каталогом продуктів (загальновійськова) з 18 червня 2021 року зі сніданку), та направлено для постановки на військовий облік до Обухівського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки Київської області. Зазначено, що грошове забезпечення відповідачу виплачено по 30 червня 2021 року.

Також вказаним наказом наказано помічнику начальника інституту з фінансово-економічної роботи – начальнику фінансово-економічної служби суму відшкодування у розмірі 82 204,58 грн., пов'язану з утриманням відповідача, внести до книги обліку нестач, книги грошових стягнень і нестач Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка, а також вжити заходів щодо відшкодування непогашеної солдатом Соколом Р.С. заборгованості Військовому інституту в сумі 82 204,58 грн.

В той же день - 18 червня 2021 року відповідача ознайомлено з вказаним наказом, що підтверджується його написом про незгоду з сумою відшкодування та підписом на зворотному боці наказу.

03 липня 2021 року Військовим інститутом Київського національного університету імені Тараса Шевченка за фактичним місцем проживання відповідача за адресою: 08702, Київська обл., м. Обухів, вул. Київська, 113, кв. 214 (на той час), направлено лист від 01 липня 2021 року № 18/2298, в якому, з посиланням на відрахування з військового інституту у зв'язку з достроковим розірванням контракту через недисциплінованість, повідомлено про його обов'язок сплатити витрати, пов'язані з утриманням у вищому військовому навчальному закладі в сумі 82 204,58 грн. Повідомлено реквізити для сплати відшкодування витрат на утримання у Військовому інституті. Також зазначено, що у випадку несплати коштів добровільно, відшкодування буде проведено у судовому порядку.

Між тим, вказані витрати відповідачем сплачені не були.

Судом також встановлено, що Сокол Роман Сергійович в період з 31 липня 2018 року по 18 червня 2021 року навчався за контрактом у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка та обіймав посаду «курсант штатний»; термін навчання в загальному обрахунку становить 2 роки 10 місяців 18 днів. До строку

строкової служби йому відповідно до ч. 11 ст. 25 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» зараховано термін навчання з розрахунку два місяці навчання за один місяць строкової служби, що в розрахунку для Сокола Р.С. становить 17 місяців 09 днів (підтверджується, зокрема довідкою Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 19 січня 2022 року № 21).

Дослідивши матеріали справи, вирішивши питання чи мали місце обставини, якими обґрунтовувалися вимоги та заперечення, та якими доказами вони підтверджуються, чи є інші фактичні дані, які мають значення для вирішення справи, та докази на їх підтвердження, які правові норми належить застосувати до цих правовідносин, суд дійшов висновку, що позов підлягає задоволенню з таких підстав.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про Збройні Сили України» організаційно Збройні Сили України складаються з органів військового управління, з'єднань, військових частин, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, установ та організацій.

Частиною 4 ст. 15 Закону України «Про національну безпеку України» визначено, що Міністерство оборони України є центральним органом виконавчої влади та військового управління, у підпорядкуванні якого перебувають, зокрема Збройні Сили України.

Відповідно до ч. 1 ст. 2 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» військова служба є державною службою особливого характеру, яка полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України (за винятком випадків, визначених законом), іноземців та осіб без громадянства, пов'язаних із обороною України, її незалежності та територіальної цілісності. Час проходження військової служби зараховується громадянам України до їх страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби.

Згідно з ч. 6 ст. 2 вказаного Закону видами військової служби є, зокрема:

строкова військова служба;

військова служба (навчання) курсантів вищих військових навчальних закладів, а також вищих навчальних закладів, які мають у своєму складі військові інститути, факультети військової підготовки, кафедри військової підготовки, відділення військової підготовки (далі - вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів).

Статтею 23 вказаного Закону визначено, що строки строкової військової служби в календарному обчисленні встановлюються:

для солдатів і матросів, сержантів і старшин, які проходять строкову військову службу в Збройних Силах України та інших військових формуваннях, - до 18 місяців;

для осіб, які на час призову на строкову військову службу мають ступінь вищої освіти магістра, - до 12 місяців.

Відповідно до п. 2 ч. 1, ч. 3 ст. 24 вказаного Закону початком проходження військової служби вважається: день зарахування до списків особового складу військової частини (військового навчального закладу, установи тощо) - для громадян, прийнятих на військову службу за контрактом, у тому числі військовозобов'язаних, які проходять збори, та резервістів під час мобілізації.

Закінченням проходження військової служби вважається день виключення військовослужбовця зі списків особового складу військової частини (військового навчального закладу, установи тощо) у порядку, встановленому положеннями про проходження військової служби громадянами України.

Згідно з ч. 11 ст. 25 вказаного Закону у строк військової служби військовослужбовцям зараховується тривалість, зокрема військової служби під час навчання у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти із розрахунку два місяці служби (навчання) за контрактом - за один місяць строкової військової служби.

Відповідно до ч. 10 ст. 25 Закону України «Про військовий обов'язок і військову

службу» курсанти в разі дострокового розірвання контракту через небажання продовжувати навчання або через недисциплінованість, систематичне невиконання умов контракту військовослужбовцем, невиконання освітньої програми (індивідуального навчального плану - за його наявності) та в разі відмови від подальшого проходження військової служби на посадах осіб офіцерського складу після закінчення закладу вищої освіти, а також особи офіцерського складу, які звільняються з військової служби протягом п'яти років (десяти років - для осіб офіцерського складу, які оволоділи спеціальностями льотного складу авіації) після закінчення вищого військового навчального закладу або військового навчального підрозділу закладу вищої освіти відповідно до підпунктів "д", "е", "є", "з", "и" пункту 1 та підпунктів "д", "е", "є", "ж", "з" пункту 2 частини п'ятої статті 26 цього Закону, відшкодовують Міністерству оборони України та іншим центральним органам виконавчої влади, яким підпорядковані ці заклади освіти, витрати, пов'язані з їх утриманням у закладі вищої освіти, відповідно до порядку і умов, встановлених Кабінетом Міністрів України. У разі відмови від добровільного відшкодування витрат таке відшкодування здійснюється у судовому порядку.

Частиною 11 ст. 25 вказаного Закону визначено, що курсанти чоловічої статі, відраховані з вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти (за винятком випадків, передбачених підпунктами "б", "г", "г" чи "ж" пункту 1 та підпунктами "б", "г" чи "г" пункту 2 частини п'ятої статті 26 цього Закону), направляються у військові частини для подальшого проходження військової служби, якщо вони не вислужили встановленого строку строкової військової служби. При цьому у строк військової служби військовослужбовцям зараховується тривалість:

строкової військової служби до вступу у вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти;

військової служби за контрактом до вступу у вищі військові навчальні заклади та військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти;

військової служби під час навчання у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти із розрахунку два місяці служби (навчання) за контрактом - за один місяць строкової військової служби.

Пунктами 2, 3, 4 Порядку відшкодування курсантами витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 року № 964, визначено, що витрати відшкодовуються Міноборони, МВС, Адміністрації Держприкордонслужби, управлінню державної охорони, СБУ та Службі зовнішньої розвідки.

Відшкодування здійснюється у розмірі фактичних витрат, пов'язаних з: грошовим, продовольчим, речовим, медичним забезпеченням; перевезенням до місця проведення щорічної основної та канікулярної відпустки та у зворотному напрямку; оплатою комунальних послуг і вартості спожитих енергоносіїв.

Пунктом 5 Порядку відшкодування курсантами витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 року № 964, визначено, що витрати відшкодовуються у повному розмірі:

курсантами, які вислужили встановлений законодавством строк строкової військової служби до вступу у заклад вищої освіти, курсантами жіночої статі - за весь період навчання;

курсантами, які навчалися понад встановлений законодавством строк строкової військової служби, - за період навчання, що перевищує цей строк;

особами офіцерського складу, які звільняються з військової служби протягом п'яти років (десяти років - для осіб офіцерського складу, які оволоділи спеціальностями льотного складу авіації) після закінчення закладу вищої освіти відповідно до підпунктів "д", "е", "є", "з", "и" пункту 1 та підпунктів "д", "е", "є", "ж", "з" пункту 2 частини п'ятої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" (2232-12), - за весь період навчання.

Пунктом цього ж 6 Порядку визначено, що витрати відшкодовуються у розмірі різниці сум витрат з утримання курсантів і витрат з утримання військовослужбовців строкової

служби за відповідною військово-обліковою спеціальністю:

курсантами, які навчалися менше встановлених законодавством строків строкової військової служби, - за весь період навчання;

курсантами, які навчалися понад встановлені законодавством строки строкової військової служби, - за період навчання, який відповідає строку строкової військової служби.

З аналізу наведених норм права можна зробити висновок, що курсанти відшкодовують витрати, пов'язані з їх утриманням у вищому навчальному закладі у зв'язку з достроковим розірванням контракту відповідно до порядку і умов, визначених Порядком, а для правильного застосування положень Порядку щодо розрахунку витрат, пов'язаних з утриманням курсантів у вищих навчальних закладах, які підлягають відшкодуванню, необхідно визначити строк строкової військової служби та період фактичного навчання курсанта.

Так, якщо курсант продовжує навчатися у навчальному закладі після того, як вважається таким, що виступив встановлений для нього законодавством строк строкової служби, він відшкодовує витрати за той період навчання, який перевищує цей строк. Якщо період навчання курсанта становить менше або дорівнює строку строкової служби, то витрати відшкодовуються ним у розмірі різниці сум витрат з утримання курсантів та витрат з утримання військовослужбовців строкової служби за відповідною військово-обліковою спеціальністю.

Аналогічна правова позиція міститься в постанові Верховного Суду від 26 вересня 2018 року в справі № 2318/6529/12.

Порядок розрахунку витрат установлюється Міноборони разом із Мінфіном, МВС, Управлінням державної охорони, СБУ та Службою зовнішньої розвідки.

Розрахунок фактичних витрат здійснюється вищим навчальним закладом згідно з нормами утримання курсантів.

На виконання п. 3 Порядку відшкодування курсантами витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах», що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 року № 964, Міністерством оборони України, Міністерством фінансів України, Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством транспорту та зв'язку України, Адміністрацією Державної прикордонної служби України, Управлінням державної охорони України, Службою безпеки України прийнято спільний наказ «Про затвердження Порядку розрахунку витрат, пов'язаних з утриманням курсантів у вищих навчальних закладах» від 16 липня 2007 року № 419/831/240/605/537/219/534, яким врегульовано механізм відшкодування курсантами витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах, у тому числі у разі дострокового розірвання контракту про проходження військової служби (навчання) через недисциплінованість.

Відповідно до п. 2.1 вказаного Порядку відшкодування здійснюється в розмірі фактичних витрат, пов'язаних з утриманням курсантів у ВНЗ, а саме витрат на: грошове забезпечення; продовольче забезпечення; речове забезпечення; медичне забезпечення; перевезення до місця проведення щорічної основної та канікулярної відпустки та назад; оплату комунальних послуг та спожитих енергоносіїв.

Згідно з пп. 2.1.1 п. 2.1 п. 2 вказаного Порядку витратами на грошове забезпечення є отримане курсантом щомісячне грошове забезпечення за весь період навчання.

Щомісячне грошове забезпечення визначається з посадового окладу та додаткових видів грошового забезпечення (підвищення посадового окладу та надбавки), передбачених чинним законодавством для цієї категорії військовослужбовців.

Фактичні дані беруться з розрахункових відомостей та інших передбачених документів, що підтверджують виплату щомісячного грошового забезпечення курсанту.

Відповідно до з пп. 2.1.2 - 2.1.4 п. 2.1 п. 2 вказаного Порядку, витратами на продовольче забезпечення є витрати, пов'язані із забезпеченням курсанта продовольством згідно з нормами харчування.

Витратами на речове забезпечення є витрати, пов'язані із забезпеченням курсанта

речовим майном згідно з нормами забезпечення та лазне-пральними послугами.

Витратами на медичне забезпечення є витрати, пов'язані з наданням медичної допомоги, у тому числі стоматологічної, безпосередньо у ВНЗ, та вартість лікування у військових госпіталях.

Згідно з пп. 2.1.6 п. 2.1 п. 2 цього Порядку, до спожитих курсантом ВНЗ комунальних послуг та енергоносіїв належать тепло, гаряча та холодна вода, водовідведення та електроенергія.

Відповідно до п. 2.3 цього Порядку у разі дострокового розірвання контракту відповідні служби (підрозділи) забезпечення навчального процесу здійснюють остаточний розрахунок фактичних витрат за відповідними видами забезпечення, складають довідки-розрахунки та подають їх до кадрового підрозділу ВНЗ (вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу).

Період навчання, за який здійснюється відшкодування витрат, пов'язаних з утриманням, визначається з дня зарахування по день виключення курсанта зі списків особового складу ВНЗ.

У наказі про звільнення курсанта сума відшкодування відображається узагальнено та вноситься до книги обліку нестач ВНЗ.

Судом встановлено, що за відповідачем рахується заборгованість з відшкодування витрат, пов'язаних з його утриманням у вищому військовому навчальному закладі, у розмірі 82204,58 грн., що підтверджується матеріалами адміністративної справи.

Пунктами 7 та 8 Порядку відшкодування курсантами витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 року № 964, визначено, що у разі відмови курсанта або особи офіцерського складу добровільно відшкодувати витрати стягнення їх сум здійснюється у судовому порядку.

Сума відшкодованих витрат зараховується до спеціального фонду державного бюджету і використовується відповідно до кошторису Міноборони, МВС, Адміністрації Держприкордонслужби, Управління державної охорони, СБУ та Служби зовнішньої розвідки.

При цьому п. 9 Порядку визначено, що у разі поновлення особи, що відрахована з закладу вищої освіти або звільнена з військової служби, на посаді курсанта, особи офіцерського складу стягнення суми витрат припиняється.

Відповідач як курсант, який навчався у вищому навчальному закладі, під час навчання перебував на повному державному забезпеченні. Кошти, які витрачалися на його утримання, були державними (бюджетними). Під час підписання контракту він був обізнаний про необхідність відшкодування витрат, пов'язаних з утриманням у навчальному закладі, у разі дострокового розірвання контракту.

Після дострокового розірвання контракту витрати, пов'язані з утриманням у вищому навчальному закладі, відповідач не відшкодував.

Станом на час розгляду справи наявність правових підстав для припинення стягнення суми витрат судом не встановлено.

З огляду на наведене такі витрати підлягають стягненню з відповідача в судовому порядку.

Посилання відповідача на непогодження з розрахунком фактичних витрат, пов'язаних з його утриманням у вищому військовому навчальному закладі, є неприйнятними, оскільки такий розрахунок здійснений вищим навчальним закладом (п. 4 Порядку відшкодування курсантами витрат, пов'язаних з їх утриманням у вищих навчальних закладах, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2006 року № 964), і він не є предметом спору в даній справі.

Вирішуючи спір судом враховані правові висновки, що викладені у постанові Верховного Суду від 19 лютого 2019 року в справі №807/495/17, де Суд аналізуючи процесуальні положення Кодексу адміністративного судочинства України, які визначають

предмет доказування у справі (ч. 1 ст. 138 Кодексу в редакції, яка діяла до 15 грудня 2017 року, а натепер аналогічні положення містить ч. 2 ст. 73 Кодексу), згідно з якими предметом доказування є обставини, які підтверджують заявлені вимоги чи заперечення або мають інше значення для розгляду справи і підлягають встановленню при ухваленні судового рішення, дійшов висновку, що з огляду на зміст наведеної норми процесуального права та зважаючи на те, що вимогою заявленого позову є стягнення податкового боргу, предметом доказування у даній справі є обставини, які свідчать про наявність підстав, з якими закон пов'язує можливість стягнення податкової заборгованості в судовому порядку; встановлення факту її сплати в добровільному порядку або встановлення відсутності такого факту; перевірка вжиття контролюючим органом заходів щодо стягнення податкового боргу на підставі та в черговості, встановлених Податковим кодексом України, тощо. При цьому питання правомірності нарахованих контролюючим органом грошових зобов'язань, у тому числі й штрафних (фінансових) санкцій, не охоплюється предметом даного позову, оскільки податкові повідомлення-рішення суб'єкта владних повноважень, згідно з якими відповідні зобов'язання визначено, не є предметом позову у справі, а отже суд не має процесуальних повноважень у межах розгляду даної справи здійснювати їх правовий аналіз. Наведене є однією із гарантій дотримання у податкових відносинах принципу правової визначеності, як складової принципу верховенства права.

Вказана постанова Верховного Суду хоча і стосувалася правовідносин, які регулюються іншими нормами матеріального права, разом в тим в ній Судом надана правова оцінка застосуванню судами процесуальних норм в справах, де, як і в даній справі, суб'єктом владних повноважень заявлені позовні вимоги про стягнення коштів (боргу) на рахунок відповідного бюджету, що нараховані рішеннями, проти яких заперечувала інша сторона (відповідач), і які на час розгляду справи були чинними.

Висновки щодо застосування норм процесуального права, що викладені у вказаній постанові Верховного Суду, відповідно до ч. 5 ст. 242 Кодексу адміністративного судочинства України мають бути враховані судом при виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин.

Відповідно до ч. 2 ст. 139 Кодексу адміністративного судочинства України при задоволенні позову суб'єкта владних повноважень з відповідача стягуються виключно судові витрати суб'єкта владних повноважень, пов'язані із залученням свідків та проведенням експертиз.

З огляду на відсутність доказів понесення таких витрат сплачена позивачем сума судового збору стягненню з відповідача не підлягає.

Керуючись статтями 32, 139, 243 - 246 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

в и р і ш и в:

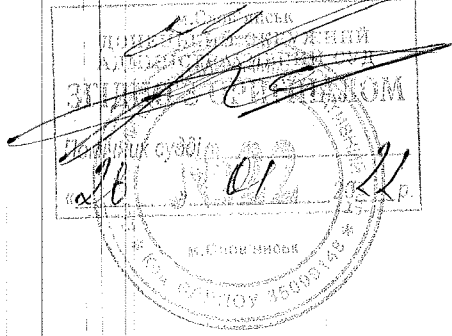
Позов Міністерства оборони України (03168, м. Київ, пр-т Повітрофлотський, 6, код ЄДРПОУ 00034022) до Сокола Романа Сергійовича (zareestrowane місце проживання: м. Донецьк, вул. Петровського, 133в, кв. 49; адреса, за якою позивач взятий на облік як внутрішньо переміщена особа: 08702, Київська обл., м. Обухів, вул. Київська, 113, кв. 214; РНОКПП 3698700195) про стягнення коштів задовольнити.

Стягнути з Сокола Романа Сергійовича (м. Донецьк, вул. Петровського, 133в, кв. 49, РНОКПП 3698700195) на користь Міністерства оборони України (03168, м. Київ, пр-т Повітрофлотський, 6, код ЄДРПОУ 00034022) фактичні витрати, пов'язані з утриманням Сокола Романа Сергійовича у вищому військовому навчальному закладі, у розмірі 82 204 (вісімдесят дві тисячі двісті чотири) грн. 58 (п'ятдесят вісім) коп. (реквізити для стягнення: р/р 688201720313281001201009609 в Головному управлінні державного казначейства України в м. Києві, Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка (03189, м. Київ, вул. Ломоносова, 81, код ЄДРПОУ 22994521, МФО 820172).

Рішення набирає законної сили у строк та у порядку, що визначені статтею 255 КАС України, і може бути оскаржене до Першого апеляційного адміністративного суду шляхом подання апеляційної скарги безпосередньо до суду апеляційної інстанції протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення.

Повне рішення судом складено 26 січня 2022 року.

Суддя

Т.В. Логойда

*306*5200638*1*2*